

Jalostusloikka alkioilla

1/2017

fabba

*Genomi-
testaus on
ehdoton
juttu*

Team Saksalla

on jalostuksen työkalut
tehokkaassa käytössä

*Hightech-
tuotteita*
kaikkien ulottuvilla

*Jasu nyt
myös emo-
karjoissa*

Ajatuksissamme
sinä, karjasi ja
tulevaisuutesi

Faba on tulevaisuuden tekijä eläinten jalostuksessa, lisääntymisessä ja terveydessä. Modernit työkalut ja asiantunteva palvelu helpottavat karjanomistajan arkea.

www.faba.fi

Nyt käynnistyy 2020-luku

Minna Saksa.
Kannen kuva Juha Tanhua.

FABAN JÄSENLEHTI

Faba osk
PL 95 (Korpikyläntie 77)
15871 Hollola
Puh. 020 747 2020
Fax 040 381 2284

Toimitusjohtaja
Antti Latva-Rasku
Puh. 020 747 2030
Gsm. 0400 342 039

Tuoteryhmäjohtaja
Marja Eskelinen
Puh. 040 311 5100

Myynti- ja markkinointijohtaja,
päätoimittaja
Tapani Puumala
Puh. 0400 186 128

Markkinointipääällikkö
Eve Jussila
Puh. 043 826 9444

Lehden toimitus
Mikko Säynäjäärvi
Puh. 040 311 5601

Sähköpostiosoitteet
etunimi.sukunimi@faba.fi
www.faba.fi

Painopaikka
Punamusta, 2017

KULUNUT VUOSIKYMMEN on ollut sonnien jalostuksessa melkoinen genominen tähtioloikka. Kehitys on tuonut karja-ainekseen terveyttä, tuotosta, rakennetta ja elinvoimaa. Tämä lehti on omistettu kotitiloilla olevan potentiaalisen lehmäaineksen löytämiseen 2020-luvun maidontuotantoon. Nyt tehdyt jalostusvalinnat alkavat lypsää maitoa seuraavan vuosikymmenen vaihteessa.

GENOMITESTIEN YLEISTYESSÄ niiden hinnat ovat pudonneet jyrkästi. Faban genomitestin hinta laskee edelleen peräti 25 prosenttia. Nyt lehmien genomiloikka on taloudellisesti mahdollista jokaisessa karjassa. Vasikan DNA-testinäyte voidaan ottaa helposti DNA-korvamerkin kiinnityksen yhteydessä.

KÄYTÄNNÖSSÄ 30 euron panostuksella saamme tietää jo kolmekuisen vasikan perimän hyvin luotettavasti. Näin voimme järjestää arvokkaille vasikoille parhaan mahdollisen hoidon. Jo vasikkana hyviksi tunnistetuille hiehoille kannattaa siemennysiässä tarjota uusimpia huippusonneja tai nopeuttaa karjan kehitystä hiehojen alkiohuuhteluilla. Vastaavasti heikoimmille ja keskitasoisille voi siirtää alkioita. Yhdessä Emovetin eläinlääkärien kanssa alkiohuuhtelut tiloilla sujuvat rutiinilla.

TILAKOKOJEN KASVAESSA Faba tarjoaa tiloille hoitotyötä helpottavia arjen ratkaisuja. Lehmien erottelussa, kiinnityksissä ja hoito-olosuhteissa on 2000-luvun pihatoissa edelleen kovasti kehittämistä. Aivan liian paljon karjanomistajien työaikaa kuluu lehmien etsimiseen, hakemiseen sekä hoitotilanteissa avustamiseen.

FABANEXT- PALVELUSSA

suunnittelemme ja tarjoamme hoitokalusteratkaisuja jo toiminnassa oleviin sekä vasta suunnitteluvaiheessa oleviin pihattoihin. Olemme huomioineet myös eläinlääkärien toiveita. Tehokas ryhmähoito säästää aikaa ja rahaa.

Menestyksellistä tuotosvuotta 2017

Tapani Puumala

Juorulla on Minnalle asiaa

Team Saksa

Minna Saksa ja hänen poikansa **Markus, Samuli ja Aapo** muodostavat huippuhyvän tiimin. Se näkyy heidän asenteestaan, tilan pihapiiristä ja heidän karjastaan, jossa jalostuksen työkalut ovat tehokkaassa käytössä. Genomitestauksella etenkin on päästy hyviin tuloksiin.

Teksti Mikko Säynäjärvi | Kuvat Juha Tanhua

Somerolainen team Saksa hitsautui yhteen vuonna 2014 **Minnan**, 49, puolison **Markon** menehdyttyä täysin yllättäen. Tilan työt olivat onneksi Minnalle ja pojille tuttuja, mutta paljon oli opittavaa, ja olivathan pojat vielä hyvin nuoria. Kaikilta löytyi kuitenkin vahva halu jatkaa.

Ylöspäin mennään

”Ilman poikia en selviäisi. He hoitavat muun muassa peltotyöt itsenäisesti. Onneksi meillä on uusi konekanta ja rakennukset ovat kunnossa”, Minna toteaa.

Markusta, 21, voi pitää varsinaisena pehtorina. Hän tekee kaikkia pelto- ja navettatöitä, vastaa rehuista ja hoitaa myös viljelysuunnitelmat sekä tukihakemukset. Markus on koulutukseltaan ajoneuvoasentaja, mutta hänellä on ollut jo pienestä pitäen palo maidontuotantoon.

Samulilla, 19, on sähköalan koulutus ja **Aapo**, 16, opiskelee rakennusalaa. Minna on puolestaan agrologi ja on toiminut tutkimusmestarina MTT:llä. Nämä kaikki ovat todella hyödyllisiä oppeja tilan tarpeisiin.

Genomitestillä tehokasta valintaa

Genomitestauksen Minna aloitti 2015 ja siitä lähtien kaikki hiehot on genomitestattu. ”LD-projektiin en liittynyt. Genomitestin hinta on hyötyyn nähden jo niin edullinen, etten nähnyt syytä lähteä mukaan”, Minna toteaa.

Ahkeran testauksen ansiosta karsintaa voi tehdä ankaralla kädellä. Liharotusiemennysten osuus on peräti 50 prosenttia. Lehmille käytetään pääasiassa blondia ja jonkin verran limousinea. Hiehoja siemennetään angus-sonneilla. Uudistusprosentti painuu alle 30:n, ja uudistukseen käytetään nykyisin vain omia eläimiä.

”Flopit lähtevät karjasta. Eläinten pitää olla tuot-

Heatime on valvova "isoveli". Moocall olkoon pikkuveli.

"Yhden robotin karja olisi ollut liian pieni ja kahden taas liian iso. Siksi päädyimme aikoinaan asemaan. Lypsytyössä ei ole mitään ongelmia", Minna perustee valintaa.

"Maidontuotannon pohja on saavutettu ja ylöspäin mennään. Kyllä tässä jaksaa yrittää." Samaa mieltä Markuksen kanssa taitavat olla kissanpojat Trumppi ja Clinton.

Team Saksa - Minna, Markus, Aapo ja Samuli.

tavia ja sen lisäksi seurallisia sekä kaikin puolin mukavia. Työturvallisuutta ei saa vaarantaa", Minna perustee kovaa karsintaa.

Rakennetta FabaRANElla

Jalostusasiantuntija **Päivi Huhtinen** tekee FabaJASUn kahdesti vuodessa. Hiljattain tilalla aloitettiin FabaRANE-arvostelujen teko. "Luotan täysin Päivin ammattitaitoon. Olemme tehneet hyvää yhteistyötä vuodesta 2002 alkaen", Minna toteaa.

"Haen hyvää utarerakennetta ja tasaista kokonaisuutta. Sonnit kiinnostavat nopeasta vaihtuvuudesta huolimatta ja katson listalta utare- sekä jalkarakenteen. Eikä se tuotoskaan pahaksi ole", Minna naurahtaa.

Pitkä jalostustyö näkyy kaiken ikäisissä eläimissä. Vanhimpia edustaa 100-tonnari Vamppi (Sperringe x A.Pate) ja nuorimpia HI-naaras Mefisto (VR Wand x VR Cigar). Näiden välistä löytyy useita HI-naaraita.

"Ayrshirestä emme luovu. Pitoisuudet ovat sen verran holsteinien pitoisuuksia korkeampia. Muuten rodut eivät meillä eroa toisistaan", Minna kertoo.

Isoveli valvoo

Seminologit hoitavat kaikki siemennykset. "Käyn-

nit on sovittu aina aamupäiväksi. Hyvän seminologiporukan käynnit ovat ihan terapiaa" Minna toteaa. Sopivia annoksia on aina löytynyt, eikä näin omalle säiliölle ole ollut tarvetta.

Helmikuussa 2016 tilalle hankittiin Heatime-kiimanseurantajärjestelmä. Lehmillä tuli 20 märetunnistimella varustettua pantaa ja hiehoille 10 tavallista pantaa. "Erityisen tyytyväisiä ollaan. On syntynyt riippuvaisuus valvovaan isoveljeen", Minna kertoo.

"Kiimanseuranta ei ole vielä oikein hallussani, joten laitteesta on iso apu. Myös märepannat ovat antaneet jo monta ilmoitusta," Markus jatkaa. Poikimisten valvon- takin on helpottunut, sillä marraskuussa karjaan ostettiin Moocall-poikimasensori.

"Maidontuotannon pohja on saavutettu ja ylöspäin mennään. Kyllä tässä jaksaa yrittää", Markus toteaa tulevaisuuden näkymistä. **f**

Saksa

Minna Saksa ja pojat Markus, Samuli sekä Aapo

Pihatto vuodelta 2012, Gea 2 x 8 lypsyasema

Keskituotos 81: 10 100 - 441 - 4,4 - 354 - 3,5

Ayrshireä 2/3, holsteinia 1/3

Liharotusiemennyksiä 50 %

Uudistusprosentti alle 30

Peltoa 127 ha vuokramaineen

FabaINTO – laajentavan tilan eläinhankintaan

Oletko laajentamassa maidontuotantoa tai investoimassa uuteen navettaan? Jalostusasiiantuntijoiden tekemä FabaINTO on juuri silloin sinulle oikea palvelu. Sillä hallitset eläinaineksen hankinnan ja hankintabudjetin.

FabaINTO-palvelu

- antaa luotettavan laskelman eläinaineksen hankintakustannuksista
- auttaa sinua pankin kanssa käytävissä rahoitusneuvotteluissa
- ennustaa eläinmäärän kehityksen. Voit varmistua, että sinulla on riittävä ja tavoitteen mukainen eläinmäärä navetan valmistumishetkellä
- mahdollistaa koko eläinaineksen hankinnan ulkoistamisen. Tarvittaessa hoidamme kaikki eläinhankinnat puolestasi sovitusti ja vastuullisesti

Ota rohkeasti yhteyttä alueellisiin FabaINTO-asiiantuntijoihimme, niin kerromme lisää:

Haapajärvi	Katja Tulppo	0400 614 072
Iisalmi	Anita Hyvönen	0400 614 061
Isojoki	Mari Mukka-Koivumäki	0400 614 090
Kangasala	Eero Ojanen	0400 614 043
Kannus	Minna Rintamäki	0400 888 193
Karkkila	Anne Klemola	0400 539 651
Kokkola	Tarja Puskala	0400 614 091
Koski Tl	Päivi Huhtinen	0400 614 059
Kuopio	Tiina Tahvonen	0400 614 108
Kyyjärvi	Jenna Lampinen	0400 614 095
Mikkeli	Helena Korkee	0400 614 062
Muhos	Kimmo Pitkänen	0400 614 089
Oulu	Antti Juntunen	0400 614 092
Orivesi	Anne-Mari Niemi	0400 614 081
Vantaa	Juha Hietaoja	0403 115 011
Ylitornio	Harri Marjeta	0405 427 070

Sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@faba.fi

Tehokaksikko

FabaJASU ja FabaRANE

FABAJASU-jalostussuunnittelu vastaa nykyaikaisten ja erikokoisten tilojen tarpeita. Päivän tai puoli päivää kestävä käynnin aikana asetetaan tavoitteet, käydään läpi suunnittelujakson eläimet, rakennearvostellaan ensikoita ja tehdään tarvittaessa annostilaukset.

Kaikille ensikoille kannattaa tehdä FabaRANE-rakennearvostelu. Tämä takaa nopean rakenneominaisuuksien edistymisen. FabaJASU-käynnin yhteydessä tehtävät FabaRANE-arvostelut maksavat vain 10 euroa eläimeltä. Muulloin tehtynä hinta on 15 euroa eläimeltä.

FabaRANE-palvelu sisältää rakennearvostelun lisäksi rakenneindeksit ja luokittelupisteet, nykytilan ja kehityksen havainnollistavat raportit sekä eläimen kantakirjauksen ja mahdollisen valiokorotuksen.

Jalostusasiiantuntijamme kertovat mielellään lisää nykyaikaisista palveluistamme! **f**

Fabalaiset ovat apunasi

– nyt ja tulevaisuuden rakentamisessa

➤ Asiakkaamme ovat Faban toiminnan ja palvelujen kehittämisen tärkein lähtökohta. Toimintaympäristömme muuttuu kovaa vauhtia. Karjatilojen määrä laskee ja samaan aikaan karjamäärä jatkavilla tiloilla kasvaa. Muutos vaatii myös karjatiloilta palveluja ja tuotteita tarjoavien toimijoiden uusiutumista.

➤ Faba tarjoaa tiloille täyden jalostuksen, lisääntymisen ja eläinaineksen kehittämisen palveluvalikoiman. Nyt uutena palveluna myös ennakoiva eläinten terveydenhuolto.

**Tunnetko jo omat
Arjen auttajasi?**

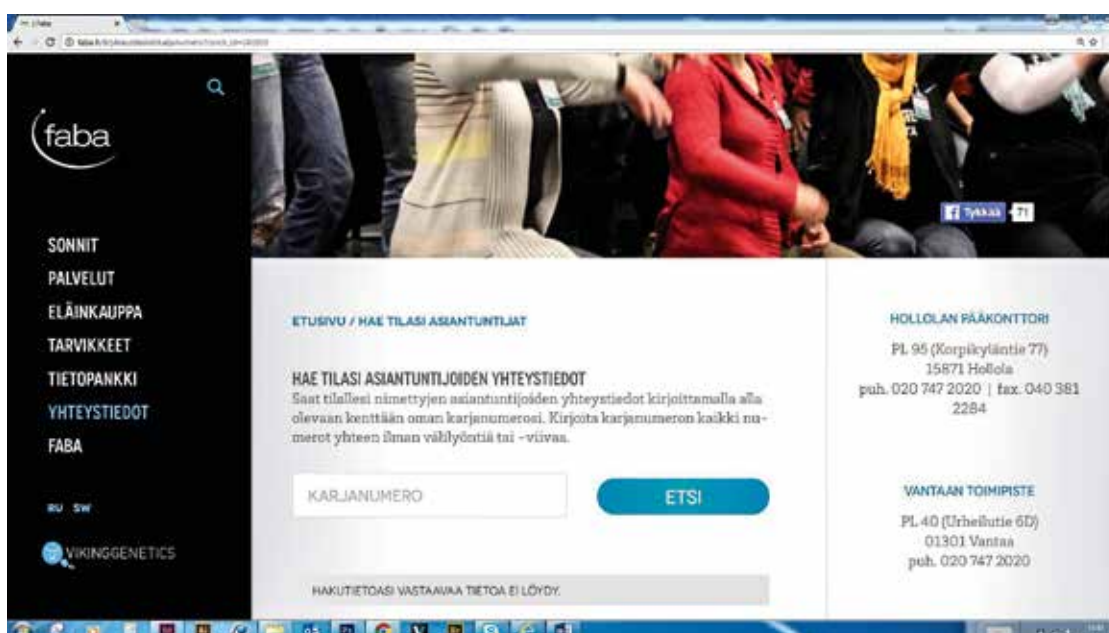

Uusi rakenne ja voimaa asiakkaan hyväksi

FABAN UUDEN ORGANISAATION AVULLA VARMISTAMME, että osaamisemme ja palvelumme vastaavat juuri teidän tarpeitanne.

Karjatiloilta on nimetty tilakohtaiset asiakasvastaavat sekä hedelmällisyys- ja jalostusasiantuntijat.

- Palvelujen kehittämisestä vastaavat seuraavat **tuotepäälliköt**:
Pirkko Taurén, jalostus
Marja Eskelinen (oto), siemen
Jaana Vuolteenaho, lisääntymispalvelut ja terveydenhuolto
Marjut Suontausta, tarvikkeet
Marjut Kangas, logistiikka
- Seminologioiden esimiehinä ja operatiivisen toiminnan johtamisesta vastaavat **palvelupäälliköt**:
Aimo Manelius, Eija Latomäki, Hillevi Tuomisto, Anu Myllys, Liisa Rampa ja Juha Hietoja
- Jalostusasiantuntijoiden esimiehinä ja asiakastilojen eläinaineksen kehittämispalveluiden johtamisesta vastaavat **asiakaspäälliköt**:
Antti Juntunen, Anita Hyvönen ja Kateriina Sjöblom
- Omat yhteyshenkilösi yhteystietoihin ja valokuvineen löydät Faban kotisivujen yhteystiedoista omalla karjanumerollasi.

Genomitesti on ehdoton juttu!

GENOMIVALINTA antaa meillä loistavat mahdollisuudet tehdä juuri oikeat valinnat. Genomitestattujen naaraiden arvosteluvarmuudet ovat yhtä varmoja kuin urosten. Parhaat yksilöt voidaan näin luotettavasti poimia uudistukseen ja heikoimmat voidaan ohjata liharoturisteytyksiin.

Testaamattomien hiehojen kohdalla joudutaan turvautumaan eläinten polveutumiseen perustuviin odotusarvoihin, joiden luotettavuudet ovat huomattavasti genomi- ja jälkeläisarvostelujen alapuolella. Genomitesti nostaa valinnan aivan uudelle tasolle!

Helppoa testausta neljällä tavalla tuotosseurantatiloille!

Tilaa genomitesti GenViktest shopista (<http://genomictest.vikinggenetics.com/Pages/shop.aspx>). Valitse tilauksen yhteydessä näytteenottotapa ja toimi seuraavasti:

- DNA-korvamerkki on kätevä ja aikaa säästävä menetelmä. Korvamerkin kiinnityksen yhteydessä saadaan kudoksenäyte merkin mukana tulevaan putkiloon. Tilaa DNA-korvamerkit Minun Maatilani -ohjelman kautta vapaina korvamerkkeinä.
 - Kaksosia tutkittaessa käytetään aina joko DNA-korvamerkin kudoksenäytettä tai karvanäytettä. Karvanäytteeseen nypitään häntätupsusta 30 - 50 paksua häntäjouhta karvatuppineen. Fabalab lähettää karvanäytteenottovälineet tarvittaessa tilatuille eläimille.
- TEGO Card -menetelmässä eläimen korvaan tehdään pisto lansetilla ja veri imeytetään imupaperiin. Fabalab lähettää näytteenottovälineet tilatuille eläimille.

Tuloksia kerran kuussa

Fabalab lähettää genominäytteitä Tanskaan testattavaksi joka viikko. Näytteitä kannattaakin lähettää Hollolaan jatkuvasti. Genomituloksen valmistuminen kestää suunnilleen kaksi kuukautta genominäytteen saavuttua Fabalabiin. Epäselvä polveutuminen saattaa viivyttää tuloksen valmistumista.

Genomitulokset julkaistaan joka kuun ensimmäisenä tiistaina. Tilan ensimmäisen genomitestin tulos ilmoitetaan tekstiviestillä, mutta sen jälkeen niistä ei enää tule erillistä ilmoitusta. Tulokset ovat nähtävillä Faban verkkopalveluissa karjan indeksistalla (www.indeksi.fi). Lisäksi genomiarvoja hyväksikäytetään esim. jalostussuunnittelussa.

Faban kotisivuilta löydät näytteenotto- ja lähetysohjeita sekä aikataulun. Näet sieltä myös videot TEGO-näytteen otosta ja DNA-korvamerkkiptien käytöstä. <http://www.faba.fi/fi/genomitesti>.

Ominaisuuksien genomiarvostelun arvosteluvarmuudet (%) ovat huomattavasti polveutumisindeksejä korkeammalla:

	Polveutumisindeksi vanhempien tietojen perusteella %	Genomijalostusarvot % (hol-ay-er)
Tuotos	35	74 – 67 – 67
Hedelmällisyys	20	65 – 47 – 42
Utareterveys	25	68 – 57 – 56
Sorkkaterveys	20	43 – 33
Kestävyys	20	61 – 38 – 37
Utare	30	73 – 55 – 60

Lähde: <http://www.nordicebv.info/fi/reliabilities-for-gebvs/>

Kaksi kärpistä samalla kiinnityksellä

OLETKO JO KOKEILLUT DNA-korvamerkkejä? Saat samalla kerralla saat otettua genominäytteen ja laitettua korvamerkin. Ei enää erillistä näytteenottoa, joten säästät aikaa, vaivaa, ja näytteet tulevat otettua ajoissa. Ja hintakin on edullisempi!

”Näytteenotot olivat meillä hankalia järjestää, mutta DNA-korvamerkit ovat pelastaneet tilanteen. Testaus on kätevää, ja kaikki maidontuotantoon tulevat naaraat testataan DNA-merkeillä.”

Juhani Lemola, ViehKo Oy.

Faba alentaa genomitestin hintaa

GENOMITESTIMATERIAALIN hinnasta on neuvoteltu alennus VG-maiden kanssa, joten Faba pystyy alentamaan myytävien genomitestien hintaa. Testin hinta on nyt 29,10 €, jossa hinnanalennusta on 25 %. Genomitestin hinta on vieläkin edullisempi, mikäli käytät testaukseen DNA-korvamerkkiä. Testi maksaa vain 27,10 €.

” Testaamme paljon eläimiä ja TEGO-testin ottaminen oli aina pieni ponnistus. Siihen oli erikseen ryhdyttävä ja näytteenotot tahtoivat viivästyä. DNA-korvamerkki tarjosi hyvän mahdollisuuden päästä eroon yhdestä työvaiheesta ja nopeuttaa hommaa. Hyvät kokemukset ja ennen kaikkea DNA-korvamerkkien edullisuus vähentyneeseen työhön suhteutettuna ratkaisivat niihin siirtymisen.”

Heli Ahonen, Juvan Muumaa.

Oikeita valintoja genomitestillä

” Pienessäkin karjassa ei ole varaa pitää heikkoa yksilöä. Olen ostanut alkioita jo kauan ja ensimmäiset genomitestit teetin jo ennen LD-projektia. Kyselin testauksesta jalostuspäällikkö Anita Hyvöseltä ja hän suositteli sitä. LD-projektiin liityin VikingRed-eläimillä heti projektin alussa. Holsteinit tulivat mukaan heti, kun niille aukeni mahdollisuus. Genomitestin ansiosta naaraillakin on faktat esillä! Sonneja on valkattu pitkään ja hartaasti, mutta hiehoilla katsottiin vain odotusarvoja. Nyt olen pystynyt karsimaan heikot yksilöt entistä tarkemmin.”

Ulla Nissinen, Akulan tila, Runni

Genomitestauksella ja alkiolla syntyy tulosta! Nutella-hiehon (VH Blush x D Export) joulukuun genomiarvo on +26. Viereisessä karsinassa genomitulosta odottaa tuontialkios-ta syntynyt sonnivasikka (Malibu x Shotglass).

Hollolan likka *Pohjois-Savossa*

Jalostusasiantuntija **Tiina Tahvonen** on kotoisin lypsykarjatilalta Hollolan Heinlammilta. Kiinnostus lehtiin johdatti Tiinan, 50, ensin Lahden Kujalan karjatalouskouluun ja myöhemmin Kuopiossa sijainneeseen maan ainoaan karjatalousopistoon.

Tiinan valmistuttua 1987 hän oli hetken töissä valokuvaamossa ja Pohjois-Savon Maaseutukeskuksessa. Kuopiossa aukeni 1990 jalostusasiantuntijan pesti. Pohjois-Savo on tunnettu innostuneista jalostajistaan, ja siksi se tuntui ihanteelliselta työalueelta. Juurtuminen alueelle on ollut helppoa, ja nyt Tiina asuu miehensä **Tapion** kanssa Kuopion Vehmasmäessä.

Tehokasta toimintaa

"Tilojen odotukset ovat kovia. Maidon hinta on mikä on ja lehmiä pitää saada paljon irti. Niiden on oltava tuottavia, terveitä, hyvärakenteisia ja hedelmällisiä", Tiina kuvaa arjen vaatimuksia. Hän kokee tilanteen itselleen haastavaksi ja vastuulliseksi, mutta samalla innostavaksi. "Seuraavan lehmäsupolven pitää toimia", Tiina kuvaa tehtävänsä arjen auttajana.

FabaJASU-käyntien ja FabaRANE-arvostelujen uusi toimintatapa on Tiinan mielestä hyvä. "Kahdesta neljään käyntikertaa vuodessa pitää karjanomistajan ja jalostusasiantuntijan tilanteen tasalla. Useammat käyntikerrat säästävät myös karjanomistajien aikaa, sillä asiat ovat hyvässä muistissa. FabaRANE-arvostelut puolestaan nopeuttavat ja ennen kaikkea tehostavat työtä. FabaRANE-raportit ovat hyviä välineitä, kun seurataan rakenteen kehitystä", Tiina kertoo.

Emä on ykkönen

Naaraiden arvostus on kasvanut koko Tiina

työuran ajan. Pohjois-Savossa on tosin jo kauan ymmärretty alkioiden merkitys. Alkiohuuhtelutoimintaa kehittänyt Haka-hanke oli siitä hieno esimerkki. Innostunutta väkeä mukaansa ottanut hanke päättyi 2006, mutta nimi jäi vahvaksi brändiksi ja alkionsiirtotoiminta vakiintui alueelle.

Nyt huuhtelut ja siirrot vilkastuvat selvästi. Tiloja on liittynyt myös tuorealkioverkostoon. Genomitestaus on nostanut naarasvalinnan aivan uudelle tasolle. "Sonnivalinnat ovat tärkeitä, mutta kyllä emät ovat etusijalla. Ja nyt on mahdollisuus valita! Alkiovasikat testaan yleensä aina. Ne saavat hyviä tuloksia ja ne huuhdellaan edelleen. Näin syntyy positiivien kierre" Tiina kertoo.

Sonneja ei tietenkään pidä unohtaa vaikka ne vaihtuvat kovaa vauhtia. Tiinalla on keino pysyä ajan tasalla. "Tilaan annoksia useamman tilan säiliöön ja siinä tilatessa sonnit tulevat kyllä tutuksi", Tiina kertoo. **f**

Tiina on opiskellut työn ohessa agrologiksi ja seminologiksi. Oma lukunsa on Tiinan vuonna 1998 alkanut ura eläinten valokuvaajana. Kuvassa Tiina amatöörin kuvaamana Hollolan hiehojen parissa.

Mikko Säynäjärvi

Jalostusloikka alkioilla

Työskentelimme vaimoni **Liisan** kanssa aikaisemmin vanhempieni tilalla palkkalisina. Lähistöltä tuli maatila myyntiin ja siihen tilaisuuteen päätimme tarttua. Niin ostimme tilan elokuussa 2015. Haasteita meillä riittää, sillä olemme asettaneet kovia tavoitteita.

Tänä vuonna keskituotostavoite on 9500 kiloa. Ensimmäisenä karjantarkkailuvuotena 2016 se jäi alle 8000 kilon. Syy alhaiseen tuotokseen oli karjan ensikkovoittoisuus. Yli puolet lehmistä on ensikoita, sillä jouduimme poistamaan vanhempia lehmä osittain lypsyrobotin toimimattomuuden takia. Toki karjassa oli muutenkin poistettavia ja heikkoja eläimiä. Karjan alkuperäinen eläinaines on jalostettu meidän tavoitteista täysin poikkeavilla jalostustavoitteilla.

Nykyisestä karjasta puolet koostuu tilakaupan mukana tulleista eläimistä ja puolet Faban kautta hankituista. Jälkimmäinen ryhmä koostuu yhdestä lopettaneesta karjasta, yhden lopettaneen karjan hiehoista, sekä peruuntuneesta venäjän vientierästä. Lisäksi muutamia yksilöitä tuli kotipaikaltani sekä muutamalta naapurilta. Näistä ostoista löytyy sitten hyviä yksilöitä.

Alkiot ovat kuitenkin nopein tie hyviin tuloksiin.

Alkiot ovat minulle tuttua juttua. Kotitilalleni ostettiin jo 1990-luvun alkupuolella muutamia alkiota. Sen aikaisista alkiostoksista Etikka ET:n ja Embryo ET:n jälkeläisiä lypsää nykyään meidänkin karjassa. Haka-hanke 2000-luvun alussa käynnisti uuden kauden. Olen ollut itsekin allekirjoittamassa 12-vuotiaana erään alkiorienkaan perustamiskokouksen pöytäkirjaa.

Haka-hankkeen mukana meille tuli kestäviä yksilöitä ja niiden mukana alkoivat huuhtelut. Yksi huipuista oli Juntulan Roma ET, jonka kolmesta huuhtelusta saatiin 36 alkiota. Kotikarjaani saatiin niistä viisi tytärtä ja näistä polveutuu iso osa nykyisestä karjasta. Joukossa oli myös Lumene-hieho, joka myytiin VikingGeneticsille kesällä 2015.

Halusimme ostaa Lumenen alkiota omaan karjaamme. Jalostuspäällikkö **Anita Hyvönen** otti puheeksi FabaJASU-käynnin yhteydessä mahdollisuuden liittyä alkioverkostoon. Tätä päätettiin hyödyntää myös Lumenen alkioden hankintaan. Pian päädyimme sopimukseen isommasta alkioerästä.

Nyt alkiota on siirretty 35 ja ensimmäiset vasikat ovat syntyneet. Meille on siirretty sekä tuoreita että pakastettuja alkiota. Verkosto on toiminut hyvin. Ainoastaan kerran siirtoa jouduttiin viivästyttämään päivällä, kun lumimyrsky sotki linja-autoliikenteen.

Odotuksemme ovat korkealla. Saamme aivan varmasti huippuyksilöitä omaan karjaamme ja toivottavasti VikingGenetics ostaa niitä omiin huuhteluihinsa. Myyntituloilla voimme ostaa lisää alkiota ja kovatasoisia hiehoja. Eläinaines ei ainakaan estä menestystä. **f**

Tuukka Juutinen

Liisa ja Tuukka Juutinen, Vieremä

Pihatto vuodelta 2008, nuorkarja vanhassa navetassa

Kaksi DeLaval VMS-robotia marraskuulta 2016

Viljelyssä yhteensä 140 hehtaaria. Kaikki nurmella

Vuoden 2017 keskituotostavoite 9 500 kg

Lehmiä 120. Rotujakaumatavoite 60 % holsteinia ja 40 % ayrshireä

Liharotuprosentti 40

Jalostustavoitteet: tuotos, kestävyys ja terveys

Alkiosiiroseminologi Johanna Koponen tekee siirroista valtaosan ja hoitaa FabaHELMi-käynnit

Tuukka siementää talvikauden ja Faban tilatiimi kesäisin

Jalostuspäällikkö Anita Hyvönen tekee jalostussuunnitelmat

**LypsiKit livenä 2017 järjestetään
23. – 24.8. Kuopion seudulla.
Merkitse päivät jo nyt kalenteriisi!**

**Lisätietoja löydät Faban
kotisivuilta.**

VikingGeneticsin tytäryhtiö Iso-Britanniaan

► VikingGenetics perusti tammikuussa 2017 tytäryhtiön Iso-Britanniaan. VikingGenetics UK otti vastuulleen VG:n entisen jakelijan ABA Vikingin toiminnot. Tytäryhtiö on VG:n toinen tytäryhtiö. Ensimmäinen perustettiin Australiaan vuonna 2010.

► VikingRed, VikingHolstein ja VikingJersey ovat menestyneet saarivaltiossa erittäin hyvin. Sonnimme olivat joulukuussa 2016 maan £PLI-kokonaisjalostusarvoasteikon, Profitable Lifetime Index, kärkipaikoilla.

► VR Gobel oli punaisten kansainvälinen ykkönen ja peräti seitsemän VR-sonnia sijoittui ayrshiren top10-listalle. Jälkeläisarvosteltujen jersey-sonnien kärjessä oli VJ Tester. Jersey-genomisonnien kansainvälinen ykkönen oli puolestaan VJ Hickey. Top10-listan sonneista kahdeksan oli VJ-sonnejamme.

► Pitkä terveystalostuskokemuksemme, terveyden ja tuotoksen tasapaino sekä ainutlaatuiset sorkka- ja utareterveysindeksit ovat Brittein saarilla korkeassa kurssissa. Myös ProCROSS-risteytysohjelma on saanut maassa suuren suosion.

**Jalostus- ja
Emopäivät yhdessä
Tampereella
29. – 30.11.**

**Merkitse jo nyt
kalenteriisi!**

Laite on erittäin yksinkertainen, helppoitoinen ja kestävä. Valmistaja antaakin laitteelle 60 päivän palautusoikeuden. Mikäli et ole tyytyväinen laitteeseen, saat rahasi takaisin palauttamalla laitteen Faballe 60 päivän sisällä laitteen aktivoinnista.

Moocall kertoo lähestyvän poikimisen

Maailmalla suuren suosion saavuttanut Moocall-poikimismasensori on nyt menestys meilläkin. Moocall kiinnitetään lehmän häntään pari päivää ennen odotettua poikimista. Laite valvoo tilanteen kehittymistä ja se lähettää tekstiviestin 1 – 2 tuntia ennen poikimista.

Yksi laite riittää 70 lehmälle, kun poikimisia on vuoden ympäri. Mikäli poikimiset keskittyvät syksyyn tai kevääle, yksi laite selviää 30 lehmästä. Kiinnitys on helppoa ja nopeaa, eikä laite häiritse eläintä.

Laitteen hinta on 268 € (+ alv 24) ja se sisältää ensimmäisen vuoden ylläpidon. Vuosittainen ylläpitomaksu on 122 € (+ alv 24).

Saat lisätietoja laitteesta asiakasvastaavaltasi tai Heatime-asiantuntijoilta.

Moocall
säästää aikaa ja rahaa

Moocall tutuksi!

MyMoocall ohjauspaneelissa voit asioida nyt myös Suomeksi ja Moocall-mobiilisovelluksen kautta saat tekstiviestihälytykseen myös oman soittoään.

SpermVital-siementä nyt myös limousinella

Siittiöiden pidempään elävyyteen kehitettyä SpermVital-siementä on ollut meillä käytössä lypsyrotusonneista jo parin vuoden ajan. Saamme nyt siemennyksiin ensimmäisen SpermVital-liharotusonnin, norjalaisen limousinen Jovna av Gorsethin.

- SpermVital-menetelmällä siittiöiden elinikää voidaan pidentää jopa 48 tuntiin. Pidemmän eliniän ansiosta siemennyksen ajoituksen ei tarvitse olla yhtä tarkka kuin tavallisessa siemennyksessä. Lisäksi tiinehtyvyys on vähintään yhtä hyvä kuin tavallisella siemenellä siementäessä. Siemennystekniikka on sama kuin tavallisessa siemennyksessä.

- Limousin-sonni Jovna (Charmant av Dovre x Urville) periyttää pientä syntymäpainoa ja kohtuullisia kasvuja. Jälkeläisten ruhot luokituvat hyvin, ja ne ovat hieman keskimääräistä painavam-
pia. Poikimahelpousindeksit ovat hyviä, joten sonni sopii lypsyrotuisille lehmillä. Jovna on sarvellinen.

SpermVital

Hiljaisiin kiimoihin

Ongelmalehmille

Vähemmän tuplauksia

Siemennysten joustavampi
ajotus

SpermVital on norjalaisten yritysten Genon ja SINTEF Groupin kehittämä ja patentoima tuote.

Huipputason liharotusonneja astutuskäyttöön kevään huutokaupoista!

AtriaNauta 26.4.
Pieksämäellä

•
HKScan 22.4.
Tammelassa

•
Limousin-huutokauppa 29.4.
Alavieskassa

Seuraa Fabaa somessa

Uutisia, tapahtumia, kuvia ja tietoa – näitä löydät myös Faban sosiaalisen median kanavista. Tervetuloa mukaan keskustelemaan ja verkostoitumaan. Vieraile: Facebook: Faba osk

Instagram: Faba_osk

YouTube: Faba

Twitter: @Faba_osk

LinkedIn: Faba osk

Y-lajiteltu Gexan vain 27 euroa!

Ranskalaisen blondi-sonni Gexanen y-lajiteltujen annosten hinta laski 20 prosenttia ja on nyt 27 euroa. Faba sai neuvoteltua pysyvän alennuksen ranskalaisen toimittajan kanssa ja se voitiin siirtää suoraan asiakashintaan.

•
Gexan on juuri oikea lihasonnivalinta lypsylehmille. Se on valittu maailman suurimmasta ja parhaimmasta blondi-populaatiosta. Poikimaominaisuudet ovat osoittautuneet hyviksi laajassa holstein-risteytyskäytössä.

•
Sen jälkeläiset syntyvät helposti, ne kasvavat pitkään ja soveltuvat siksi kasvatettavaksi korkeampaan teurasikään. Teurastulokset ovat erinomaisia.

•
Ja mikä parasta, y-lajitellun Gexanen vasikoista lähes 90 prosenttia on sonneja. Enempää ei voisi toivoa!

tähden kotona

Imppa on Pasin mielestä näkymätön lehmä.

Neljän tunnin ikäinen Kahvin ja VR Hielken tytär on yksi tulevaisuuden lupauksista.

Tähtisadetta genomitestauksella ja huuhteluilla

Pasianssi mty:n karjassa tuntee olevansa keskellä tähtiparvea. Ympärillä on HI-naaraita ja lukuisia yli 20 pisteen ayrshirejä sekä holsteineja. Kirkkaimpia tähtiä ovat kuitenkin upea Imppa ja sen sopimushuuhteluun tuleva tytär Mysteeri.

Halsualaisen Pasianssi mty:n omistavat **Pasi ja Pirkko Patana** sekä **Jyrki Mastokangas**. Jyrki tuli mukaan vanhempiensa **Anssi ja Mirja Mastokankaan** luovuttua osuuksistaan. Nimi Pasianssi juontuu Pasin ja Anssin nimistä. Mitään pasianssia toiminta ei kuitenkaan ole, vaan tiivistä tiimityötä. Kortit ovat kovia, sillä keskituotos on yli 11 000 kiloa ja huippuindeksejä sekä korkeita luokituspisteitä löytyy.

Raamikkaita ayrshirejä

Karjan ayrshire-lehmien korkeus ja suuri rungon kapasiteetti herättävät huomion. Holsteinit näyttävät jäävän niiden varjoon. Rotujakauma on melko tasainen, mutta ayrshire tuntuu olevan hieman läheisempi rotu. "Hyvä lehmä on hyvä lehmä väristä riippumatta", Pasi toteaa kuitenkin.

Mitään erityistä jalostustavoitetta ei karjalla ole. "Eteenpäin mennään kaikessa tasaisesti. Kymmenessä vuodessa on edistytty valtavasti. Lyp-

sy aika on lyhentynyt todella paljon ja maitoa tulee silti paljon enemmän", Pasi toteaa. Genomijalostus on tuonut tehoa lisää. Pasin mukaan huonoja yksilöitä on paljon aiempaa vähemmän. Ja sitten on niitä tähtiä!

Upea Imppa

Kärjessä on Mysteeri (VR Wand), jonka joulukuinen genomiarvo oli +29. Sen emä Imppa (V Föske x Ooppium) on todella hieno yksilö. Kolmen kauden keskituotos on yli 10 300 kiloa, luokitus on VG-89 ja genomiarvo on +19. Pasin mukaan tämä näkymätön lehmä olisi lypsänyt vieläkin enemmän, mutta huuhtelut ovat hieman alentaneet tuotosta.

Samaan aikaan Mysteerin kanssa sopimushuuhteluun tulee Misteli (VR Timber x Valpas), jonka emänemä on Facetin tytär Huomen, VG-86. Ja jatkoa seuraa varmasti. Yksi niistä voi olla hyvinkin joulukuun puolivälissä syntynyt Impan tyttären Kahvin (VR Fimbe), +23, ja VR Hielken lehmävasikka. **f**

Rintala, Pasianssi mty

Omistajat Pasi ja Pirkko Patana sekä Jyrki Mastokangas

Keskituotos 83,3: 11 043 - 501 - 4,5 - 398 - 3,6

Ayrshireä 50 % ja holsteineja 50 %

LD-projektissa mukana lähes alusta alkaen

Huuhteluista saatu jo yli 200 alkioita ja yli 70 jälkeläistä

Jalostusasiantuntija Tarja Puskala hoitaa FabaJASU- ja FabaRANE-palvelut sekä annostilaukset

Seminologit siementävät ja FabaHELMi-käynnit tehdään neljän viikon välein

Pihatto vuodelta 1999, lypsyasema DeLaval kalanruoto 2 x 8

Peltoa 140 ha vuokramaineen, 90 ha nurmella

Yksi ulkopuolinen työntekijä

Jasu nyt myös emokarjoissa

Kesän paritussuunnitelmia päästään laatimaan uudella huippuohjelmalla. Odotettu ohjelma on kehitetty alusta alkaen erityisesti emokarjojen tarpeisiin. Se tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet parhaisiin parituksiin!

FABA ON KEHITTÄNYT syksyn ja talven kuussa emokarjojen jalostussuunnitteluohjelman. Se valmistuu vuoden alkupuolella ja se saadaan käyttöön kesän 2017 paritussuunnitelmien tekoon. "Emokarjojen jalostussuunnitteluohjelma on kauan odotettu uudistus. Aiemmin emokarjojen jasut tehtiin käsityönä", jalostusagronomi **Kaisa Sirkko** kertoo.

Ohjelma on kehitetty alusta alkaen erityisesti emokarjojen tarpeet huomioiden. Ohjelma seuraa automaattisesti suunniteltujen parituskumppaneiden sukulaisuutta. Se huomauttaa, mikäli syntyvän vasikan sukusiitosaste nousee viiteen prosenttiin tai sen yli.

Ohjelmassa voi helposti muodostaa hiehoryhmiä, siemennettävien ryhmiä sekä ryhmiä, joiden vasikoiden on tarkoitus mennä teurastuotantoon tai tuottaa uusia emoja. Alkioiden vastaanottajista voi myös muodostaa oman ryhmänsä.

Kuhunkin ryhmään voi valita useita eri isiä. Ne voivat olla tilan omia sonneja, keinosiemennyssonneja, vasta hankinnassa olevia astujasonneja tai tuontisonneja.

Saat Jasun omaan karjaasi Faban emolehmäasiantuntijaltasi:

TERO MUSTONEN p. 0400 614 078

Pohjois- ja Etelä-Savo, Pohjois- ja Etelä-Karjala
Keski- ja Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu, Lappi ja Keski-Suomi

PÄIVI ANTILA p. 040 7533 544

Uusimaa, Häme, Pirkanmaa, Kymenlaakso ja Keski-Suomi

EIJA RANTANEN p. 0400 614 044

Uusimaa ja Varsinais-Suomi

ANNA-GRETA HJERPE p. 040 3115 830

Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa ja Satakunta

Sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@faba.fi

VB Kevin

VB Kevin on huippusukuinen limousin Tanskasta. Sonnin sukutaulu on täynnä ranskalaisia huippunimiä. Isä Bavardage on rodun arvostetuimpia sonneja. Emänsä on Parisien. VB Kevin periyttää erinomaista kasvua, lihakkuutta ja teurasominaisuuksia. Maitoisuus ja poikimahelpisuus ovat keskimääräistä parempia. Rakennearvostelussa pisteitä on kertynyt rungosta 83, lihakkuudesta 84, jaloista 82 ja kokonaispisteet ovat 84. VB Kevinin syntymäpaino oli 46 kiloa ja 7,5 kuukauden iässä 368 kiloa.

VB Gustav

VB Gustav on ruotsalainen vuonna 2011 syntynyt nupo charolais-sonni. Sen isä on Akron av Backgården ja emänsä on Rambo av Gudmundslund. Se on juuri oikea valinta hiehoille, sillä syntymäpainot ovat alhaisia ja poikimiset helppoja. Vasikat kasvavat hyvin vierotuspainoon ja aivan erinomaisesti vuodenpainoon. Lisäksi teurasominaisuudet ja maitoisuus ovat hyviä. Sonni on saanut rakennearvostelussa rungosta 83, jaloista 82, lihakkuudesta 81 pistettä. Kokonaispisteet ovat 83. VB Gustavin omat painot ovat olleet 47, 347 ja 683 kiloa.

VB Lucky

VB Lucky on nuori ja lupaava ruotsalainen charolais-sonni. Se periyttää keskiarvoa matalampaa syntymäpainoa ja erinomaista kasvua. Sonnin vasikat syntyvät keskimääräistä helpommin. Tyttäristä tulee maitoisia ja niiden poikimiskyvyn odotetaan olevan erittäin hyvä. Ruhojen rasvaisuus ja luokittuminen ovat lähellä keskitasoa. Sonnin isä on Felix av Gudmundslund ja emänisä on Best av Backgården. Sonni on heterotsygoottinupo.

VB Lynch

VB Lynch on nuori ruotsalainen charolais-sonni jalostukseen. Sonni periyttää selvästi keskimääräistä matalampaa syntymäpainoa ja erinomaisia kasvuja. Vasikat syntyvät helposti ja tyttärten poikimiset sujuvat keskimääräisesti. Tyttärten maitoisuus on hieman tavallista parempi. Lisäkasvu ja ruhojen luokittuminen ovat tavallista parempaa. Sonnin isä on Gustav av Skalltorp ja emänisä on Uranus av Grönkulla. VB Lynch on homotsygoottinupo.

Siemennys on emokarjoille mahdollisuus

Erittäin harvoin yhdellä siitossonnilla on kaikki menestyksekkääseen emolehmätuotantoon tarvittavat ominaisuudet. Laadukkaasta ja runsaasta keinosiemennyssonniin valikoimasta puolestaan löytyy jokaiselle emolle juuri sopiva parituskumppani.

KAIKKI SIEMENNYSSONNEIKSI valikoituneet yksilöt ovat käyneet tiukan seulan lävitse. Niiden polveutuminen, ominaisuuksien perinnöllinen taso ja siemenen laatu ovat tarkkaan selvillä.

Keinosiemennyssonneilla on myös siitossonneja enemmän karjojen välisiä geneettisiä linkkejä ja myöhemmin huomattavasti suuremmat jälkeläismäärät. Näin niiden arvosteluvarmuudet ovat paljon siitossonnien arvojen yläpuolella.

ULKOMAISTEN TUTKIMUSTEN mukaan 18 – 25 prosenttia siitossonneista kärsii hedelmällisyshäiriöistä. Aluksi hyvin toimiva sonni voi menettää tiineyttämiskykynsä. Myös siemenen laatu voi vaihdella.

Kaikkien keinosiemennyssonniin annokset ovat puolestaan läpäisseet laaduntarkkailun. Lisäksi siemennys mahdollistaa melko tarkan poikimispäivän määrittelyn ja helpottaa kiimojen uusiutumisen havaitsemista.

ASTUMISISSA ON AINA mukana eläimen loukaantumiseriski. Siemennyksessä riskit ovat hal-

littavissa asianmukaisella käsittelyllä ja turvallisilla olosuhteilla.

Eläinliikenteessä on aina terveysriski. Siitossonni voi levittää karjassa sorkka- ja ihosairauksia, ulkoloisia ja syyliä. Keinosiemennyssonnit on testattu kaikkien merkittävimpien tarttuvien tautien osalta, eikä fyysistä kontaktia synny.

KIIMANTARKKAILU KOETAAN usein haasteeksi. Karjan emojen kiimakierro on usein hyvin yhtenäinen. Poikimakausi saattaa kestää 6 – 8 viikkoa ja siemennykset alkavat 50 – 56 päivää poikimisesta.

Kiimanseurantaan voi käyttää merkkajasonnia ja useita apuvälineitä. Heatime-kiimanseurantajärjestelmä perustuu eläinten aktiivisuuden muutoksiin. Monissa lypsykarjoissa hiehojen ja lehmien menestyksellinen kiimanseuranta perustuu pelkästään Heatimen havaintoihin.

Kiimojen synkronointi on myös kätevä menetelmä. Sen ansiosta kiimantarkkailuun ei tarvitse uhrata aikaa ja samalla kerralla voidaan siementää useita emoja. **f**

Texas Mount K002 on Australiassa syntynyt huippusonni. Sen suvussa on meille uusia yhdysvaltalaisia kärkinimiä. Texas Mount periyttää helppoja poikimisia, pientä syntymäpainoa, mahtavaa kasvua ja todella hyviä teurasominaisuuksia. Myös maitoisuus on tavallista parempi. Tästä sonnista löytyvät kaikki menestyksen avaimet.

Lähde: Maiju Pesonen, Nauta 5/2016

Facet

parhaista parhaat

Facetin
tyttäryhmä

VR Freeze

Jäättävä kunkku VR Freeze pitää Facetin mainetta yllä. Mahtavat kuiva-ainekilot ja terveyttä sekä hedelmällisyyttä. Tyttäristä tulee kookkaita ja niiden lypsettävyydestä huippuluokkaa. Toimiva utare viimeistelee paketin.

VR Falcon

Facet – tyyliniekka vailla vertaa

Facetin vaikutus VikingRed-populaatioon on ainutlaatuinen. Yli neljännes käyttölistasonneista ja yli puolet sonninisistä on sen jälkeläisiä. Lisäksi se on tuttu nimi maailman punaisissa roduissa. Facetin menestys perustuu sen uskomattoman tyylikkääseen rakenteeseen.

Facet syntyi tammikuussa 2004 Tanskassa **Annette** ja **Henning Lassenin** karjassa. Erimaalaiset geenit napsahtivat kohdilleen. Isä Jerry on kanadalainen, emänisä Vättergård on ruotsalainen ja emänemänisä ÖJY Ladby edustaa tanskan punaisia. Vättergårdin takaa löytyy lisäksi norjalaista ja suomalaista verta.

Suvulla ja rakenteella suosioon

Sonni herätti kiinnostusta jo nuorsonnina, mutta jälkeläisarvostelu nosti sen suursuosikiksi. Hyvälle rakenteelle oli kysyntää. Sen nykyinen tuotos- ja terveysarvostelu perustuu peräti 25 000 tyttären tietoihin. Rakennearvostelussa on mukana 11 000 tytärtä.

Tyttäriä siis riittää, mutta on poikiakin. VikingRed-sonneissa on 29 Facetin poikaa, 46 pojanpoikaa ja yhä kasvava joukko pojanpojan poikia. Emänisänä Facet esiintyy 69 kertaa. VR Fimbe, VR Fergus ja VR Freak ovat tunnetuimmat pojat ja samalla käytetyimmät sonninisät.

Myöhäisherännäinen VR Falcon

Suomessa kaikkein kovimpaan käyttöön ylsi **Pekka Suutarin** kasvatti VR Falcon. Se on muita Facetin poikia pari vuotta nuorempi. Aluksi sen arvostelu ei vakuuttanut, mutta pikkuhiljaa sen arvo kohosi ja niin tämä hieno rakennesonni pääsi kunniaansa.

Joulukuun käyttölistalla Facetin mainetta jatkoivat VR Wonder, VR Freeze, VR Vilano, VR Flake, VR Futari ja VR Formula. Ne kaikki kunnostautuvat tuotoksellaan ja robottiominaisuuksiltaan. Myös näiden tuotantokyky ilahduttaa, sillä Facet ei itse tuotoksellaan voinut ylpeillä.

Vähitellen Facetin nimi häipyi sukutauluissa kauemmas ja kauemmas. Tosin syksyllä 2016 käyttöön tuli yhdysvaltalainen Facetin poika Visserdale Specific, joten superperiyyttäjä Facetin nimi on vielä hetken esillä. **f**

Mikko Säynäjarvi

Hightech-tuotteita kaikkien ulottuvilla

OPU-MENETELMÄ on noussut perinteisen alkiohuuhtelun haastajaksi. Se on jo monessa maassa yleisin alkioiden tuotantotapa. Myös Suomessa kehitys on ollut huimaa ja OPU-tekniikan hyödyt ovat nyt kaikille tarjolla.

Perinteiseen alkiohuuhteluun verrattuna OPU-tekniikalla on lukuisia etuja. Huippunaaraiden munasolujen keruu voidaan aloittaa heti ensimmäisen luonnollisen kiiman jälkeen. OPUja voidaan tehdä tiheällä aikavälillä ja niitä voi jatkaa tavallisten huuhtelujen välissä sekä alkutiineyden aikana. Näin huippunaaraiden alkioita saadaan kerättyä yhä enemmän ja yhä suuremmalle vastaanottajajoukko. Lisäksi eläin, joka ei tuota alkioita huuhteluissa, voikin toimia hyvin OPU-tuotannossa.

Viime vuonna VikingGeneticsin asemalla Hollolassa tehdyistä OPUista saatiin keskimäärin 2,2 siirtokelpoista alkioita. Tulos on eurooppalaista huippua. Alkioiden tiineytyvyys on ollut myös erinomainen. Tuoreiden OPU-alkioiden uusimatomuusprosentti on ollut 55 ja pakastettujen peräti 60. **f**

Suomalainen osaaminen arvossaan

Suomalainen alkiohuuhtelujen ja -siirtojen sekä OPU-tekniikan osaaminen ovat kovassa kurssissa. Meillä on hightech hallussamme, joten valtaosa VikingGeneticsin asemahuuhteluista ja kaikki OPU:t tehdään jatkossa Hollolassa.

ASMO-PROJEKTI käynnistettiin 20 vuotta sitten jalostusorganisaatioiden ja MTT:n tutkijoiden yhteistyönä. Projektivauhditti suomalaista naudanjalostusta ja nosti samalla bioteknisen alkio-osaamisemme kansainväliselle huipulle. Menestyksestä kertovat muun muassa tässä lehdessä esitellyt erinomaiset OPU-tulokset.

Suomi 100 -juhlavuoden kunniaksi ASMO saa arvoisen jälkeläisen. Tuottaakseen yhä parempaa eläinainesta mahdollisimman tehokkaasti omistajilleen VikingGenetics keskittää alkio toimintansa uuteen VikingEmbryo-ohjelmaan. Pääosa ohjelman pohjoismaisista asemahuuhteluista ja koko OPU-alkiotuotanto keskitetään Hollolaan.

OPU-alkioiden osuus kaikista alkioista kasvaa voimakkaasti meillä ja maailmalla. Meitä kasvussa osaltaan auttaa erinomainen yhteistyö Luonnonvarakeskus Luken kanssa. Kentän huuhtelutoiminta jatkuu Pohjoismaissa entiseen tapaan.

VikingEmbryo-ohjelman tukipilareina toimivat VikingGeneticsin pitkän linjan suomalaiset alkioammattilaiset **MMM Johanna Aro** ohjelman koordinaattorina ja **ELL Henri Simonen** tuotantopäällikkönä. Heidän lisäksi johtoryhmään kuuluvat VikingGeneticsin tuotantojohtaja **Harri Mäki vuokko**, jalostusjohtaja **Lars Nielsen** sekä tutkimus- ja kehitysjohtaja **Sören Borchesen**.

VikingEmbryo-ohjelma lisää huippualkioiden saatavuutta, nopeuttaa parhaan eläinaineksen leviämistä pohjoismaisiin karjoihin ja kehittää pohjoismaista tutkimusyhteistyötä. Suomalaisella hightech-osaamisella on edessään loistava tulevaisuus! **f**

OPU-alkioiden hinnoittelu

- OPU-menetelmässä munasolut kerätään, kypsytetään, hedelmöitetään tavallisella tai sukupuolilajitellulla siemenellä, kasvatetaan blastokystivaiheen alkioiksi ja siirretään sen jälkeen vastaanottajiin.
- OPU-tuotantoa kehitettiin vuosina 2015 – 2016 projektina yhdessä Luonnonvarakeskus Luken ja alkioverkostotilojen kanssa. Projektin aikana OPU-alkiot olivat verkostotiloille ilmaisia.
- Tuotanto on saatu nyt erinomaiseen kuntoon, joten kehitysprojektista siirrytään normaaliin arkeen. OPU-alkioiden ja perinteisten alkioiden hinnat ovat samansuuruisia 1.4.2017 alkaen. Verkostoon kuuluville alkiohinnat ovat kuitenkin 100 euroa edullisempia.
- Alkioilla ja sukupuolilajitellulla siemenellä on yhä suurempi merkitys uudistuseläinten hankinnassa. Samalla liharotusiemenen käyttöä voi kasvattaa entisestään. Nyt kannattaa ottaa alkioista kaikki hyöty irti. Kysy lisää jalostusasiantuntijaltasi ja tutustu alkiovalikoimaan Faban alkiokaupassa.

Parressa ja pihatossa 24/7

Tero ja Eeva Rönkkö ovat todella tyytyväisiä Heatimen käyttäjiä. Kätevällä leasing-sopimuksella hankittu laitteisto toimii tehokkaasti hiehopihatossa ja parsinavetassa. Sen ansiosta päivittäinen työaika on lyhentynyt puoli tuntia, tiinehtyvyys on parantunut, ja useisiin uhkaaviin ketoositapauksiin on ehditty puuttua ajoissa.

Tero ja Eeva Rönkön Lammasahon tila sijaitsee Iisalmen Runnilla. Tila siirtyi heille Teron vanhemmilta tammikuussa 2013. ”Vanhempani, **Anja ja Tapio**, ovat vielä vahvasti hengessä mukana”, Tero, 29, kertoo.

Lähes 50-päinen ayrshire-karja asustaa vuonna 2000 peruskorjatussa parsinavetassa. Joukkoon mahtuu tosin pari holsteiniakin, mutta niiden määrää ei kasvateta. ”Pitoisuudet, sorkka- ja utareterveys sekä sisukkuus puhuvat ayrshiren puolesta,” Eeva, 29, perustelee.

Helppo ja edullinen leasing

Hiehojen kylmäpihatto valmistui vuonna 2014. Rakennus on suunniteltu helposti laajennettavaksi. Lehmämäärän kasvattaminen ei kuitenkaan ole toistaiseksi ajankohtaista. Toimintaa kehitetään jalostuksella ja etenkin genomitestauksella sekä maltillisilla investoinneilla, kuten Heatime-kiimanseurantajärjestelmällä.

Heatime tuli Eevalle ja Terolle tutuksi jo agrologiopintojen aikana. Pihaton valmistuminen lisäsi kiinnostusta, ja jalostusasiantuntija **Jarkko Hyttinen** suosittelee laitteistoa lämpimästi. Huhtikuussa 2016 he tekivät hedelmällisyysasiantuntija **Juha Kaurasen** kanssa laitteistosta leasing-sopimuksen.

Hiehoille hankittiin 11 tavallista pantaa ja lehmille 16 märepantaa. ”Leasing helpotti päätöstä huomattavasti. Ilman sitä Heatime olisi voinut jäädä haaveeksi”, Tero kertoo. Pantojen ja peruslaitteiston lisäksi Tero päätti hankkia myös Healthy Cow24 -mobiilisovelluksen.

”Heatime on toiminut todella hyvin. Paremminkin ei oikein voisi mennä. Työaika on vähentynyt, hiehot ovat tiinehtyneet kertsienmenestyksellä ja nyt menemme ihan Heatimen varassa. Alussa piti aina kysyä seminologilta, että onko se oikeasti kiimassa. Nyt ei enää epäillä”, Eeva ja Tero kertovat.

Märehtimisessä tapahtuvat muutokset vahvistavat Heatimen kykyä havaita kiimoja ja lisäksi muutokset kertovat arvokasta tietoa eläinten terveydentilasta.

Lammasaho

Tero ja Eeva Rönkkö

Keskituotos 45,3: 10 717 - 466 - 4,3
- 385 - 3,6

Lähes puhdas ayrshire-karja

Mukana LD-projektissa

Vuonna 2000 peruskorjattu
parsinavetta,
2014 valmistunut hiehopihatto

Peltoa 70 ha vuokramaineen,
20 ha metsää

Heatimen antenni sijaitsee navetan ulkoseinällä ja se on suunnattu 150 metrin päässä sijaitsevaan hiehopihattoon sekä laitumen juottopaikalle. Näin navettaan syntyy pieni katvealue ja siksi Tero on suunnitellut toisen antennin hankintaa.

>>

katse eteenpäin

Heatimen Healthy Cow24 -mobiilisovellus on ehdoton juttu. Päätelaitte sijaitsee navetassa, mutta sovelluksen ansiosta kaikki tiedot ovat nähtävissä myös hiehonavetassa työskennellessä.

Märehtiminen kertoo paljon

Lehmien kohdalla kokemukset ovat samanlaisia. Parsinavetassa eläinten liikkuminen on huomattavasti vähäisempää, mutta märehtimisen seuranta korvaa liikehavaintojen puutetta. Laitteen asennuksen yhteydessä tehtiin hieman enemmän raja-arvojen säätöjä. Myös laidunkauden avaus sekoitti systeemin muutamaksi päiväksi.

Märehtimisessä tapahtuvat muutokset vahvistavat Heatimen kykyä havaita kiimoja ja lisäksi muutokset kertovat arvokasta tietoa eläinten terveydentilasta. ”Olemme saaneet tähän mennessä ehkäistä jo puolenkymmentä ketoositapausta. Kyllä kaikilla lehmillä pitäisi olla märepannat hiukan ennen poikimista aina tiinehtymiseen asti”, Tero kertoo. **f**

Mikko Säynäjärvi

”OLEMME KIINNOSTUNEET jalostuksesta, joten LD-projektiin liittymistä ei tarvinnut kauaa miettiä. Naapurimme Ulla Nissinen oli jo liittynyt siihen ja hän antoi tarvittavan kipinän.

Tilalla on tehty jalostussuunnitelmia jo kauan. Sonnit on aina valittu tarkasti jalostusarvojen perusteella, mutta hiehojen valinnoissa oli turvauduttu odotusarvoihin. Genomitestin ansiosta hieholla on nyt luotettavat arvostelut. Näin on päästy tehokkaasti karsimaan heikoimpia yksilöitä, ja lisäksi on löytynyt todella iloisia yllätyksiä.

Jalostustavoitteista tärkeimmät ovat utareterveys ja -rakenne. Etenkin utarerakenne

on parantunut huomattavasti, mutta se oli alkanut kehittyä hyvään suuntaan jo ennen genomiaikaa. Nyt genomijalostus on antanut sille lisää vauhtia.”

Eeva ja Tero Rönkkö

HAVAINNOI KARJAASI KOKONAISVALTAISESTI

Märehtimisvalvonta

- + kiimantarkkailu
- = hedelmällisyyden hallinta ja kattava terveydentilan ja hyvinvoinnin seuranta

= Heatime HR

Kysy
lisätietoja
asiakas-
vastaavaltasi!

HC24
-mobiilisovelluksella
yhteys Heatimeen
kaikkialla!

Hedelmällisyys ja terveys haltuun

Minun Maatilani
-eläinkortissa
näkyvät päivittäinen
märehtiminen ja
aktiivisuusmuutokset

Heatime tunnetaan luotettavana, varmatoimisena ja yksinkertaisena kiimantunnistajana. Nyt se on kehittynyt monipuoliseksi eläinten terveyttä ja hyvinvointia seuraavaksi apuvälineeksi. Pian se keskustelee myös Minun Maatilani -ohjelmiston kanssa.

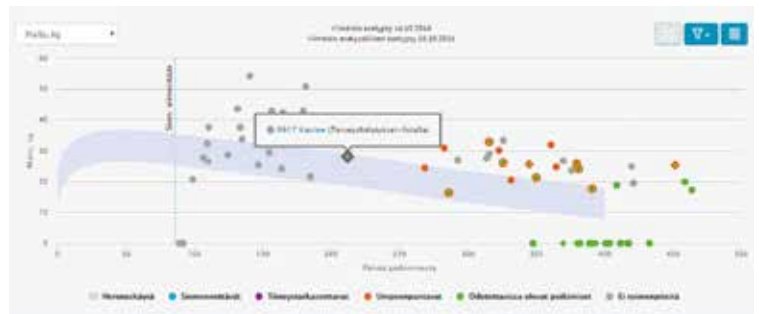
Ensimmäiset Heatime-laitteet ilmoittivat lehmän kiiman. Laite tunnisti kiimaisen yksilön liikkeitä ja hälytti punaisella merkivalolla. Uudet Heatime HR -laitteet mittaavat eläinten aktiivisuuden lisäksi eläinten märehtimistä.

Lehmä kertoo märehtimällä

Lehmä märehtii vuorokaudessa normaalisti 8 - 10 tuntia, eli 500 - 600 minuuttia. Märehtimis-
muutokset vahvistavat kiimojen havainnointia, mutta ennen kaikkea ne kertovat mahdollisista ongelmista. Niitä voivat olla rehun koostumuksen muutokset, rehun saanti- ja syöntiongelmia tai lehmien sairastumiset. Lyhentynyt märehtimisaika paljastaa nopeasti jonkin olevan vialla ja siihen voidaan puuttua välittömästi.

Pelkässä kiimanseurannassa riittää aktiivisuus-
pannan pito muutamaa viikkoa ennen kiimaa ja muutama viikko siemennyksen jälkeen. Kiimapanat kiertävät eläimeltä toiselle. Märeseurannassa panta olisi hyvä olla kaikilla lehmillä jatkuvasti. Silloin Heatime voi kerätä eläinkohtaista tietoa tunnutuksen ja koko lypsykauden ajalta.

Kaulapannan kiihtyvyyssanturi lähettää antenin välityksellä eläimen liike- ja märehtimistiedot itsenäisesti toimivaan Heatime HR -keskussyk-

köön. Keskusyksikkö kerää, analysoi ja raportoi eläin- sekä osastokohtaista tietoa 24/7. Ja mikä tärkeintä, laite hälyttää kaikkien eläinten käyttäytymis-, aktiivisuus- ja märehtimismuutoksista.

Tiedot pilveen ja Minun Maatilaani

HC24-mobiilisovelluksella Heatimen tiedot ovat älypuhelimella käytettävissä kaikkialla. Kohta on myös mahdollista siirtää Heatimen eläin- ja jakakohtaista tietoa Minun Maatilani -ohjelmaan. Heatimen ja Minun Maatilani -ohjelman yhdistämistä kokeillaan parhaillaan muutamalle tilalle. Yleiseen käyttöön palvelu saadaan kevään aikana. **f**

Katrine 917 on saanut terveyshälytyksen. Heatime ilmoittaa sen Minun Maatilani -ohjelmalla.

Tietoa hyödyksesi

FabaTIETO-mobiilipalvelusta saat tiedon kunkin eläimen viimeisimmästä siemennyssonnista, siemenannoksen sijainnista säiliössäsi ja jäljellä olevan saman sonnin siemenannoksien määrän. Palvelu kertoo myös siemennykseen käytetyn sonnin ominaisuusryhmän. Se helpottaa uusintasiemennykseen käytettävän sonnin valintaa, mikäli alkuperäisen siemennyssonnin annokset ovat lopussa.

FabaTIETO on maksullinen FabaMOBIILin palvelu. FabaTIETO-palvelu sisältyy siemennystietojen taltiointimaksun Laaja-pakettiin. Lisäksi palvelu on käytettävissä Faban seminologipalveluita aktiivisesti käyttäville asiakkaille, joilla on oma tyypisäiliö. Muut mobiilipalvelut, FabaKUTSU ja SonniShop Mobiili, ovat kaikille maksuttomia!

Palvelu toimii selainpohjaisesti ja se on käytettävissä kaikilla älypuhelimilla, tableteilla, kannettavilla tietokoneilla sekä PC:llä. Ulkoasu on mobiililaitteille optimoitu, mutta palvelua voi käyttää vaikka navetan tietokoneelta.

FabaTIETO ja paljon muuta Laaja-paketissa

- tiedon taltiointiin ja säilytyksen tietokannassa
- varmuuskopioinnin
- säiliöhallinnan
- uusimattomuusprosenttilistauksen
- siemennys- ja terveyskortit

Kaikki tämä vain 1,04 euroa (+ALV 24 %) aloitussiemennystä kohden.

Lisätietoja siemennystietojen tallennuksesta löydät osoitteesta www.faba.fi/fi/palvelut/siemennystietojen-taltiointi

Mobiilipalveluihin pääset osoitteesta <https://fabaweb.mloy.fi/fabaapp/#/> tai suoraan oheisesta qr-koodista.

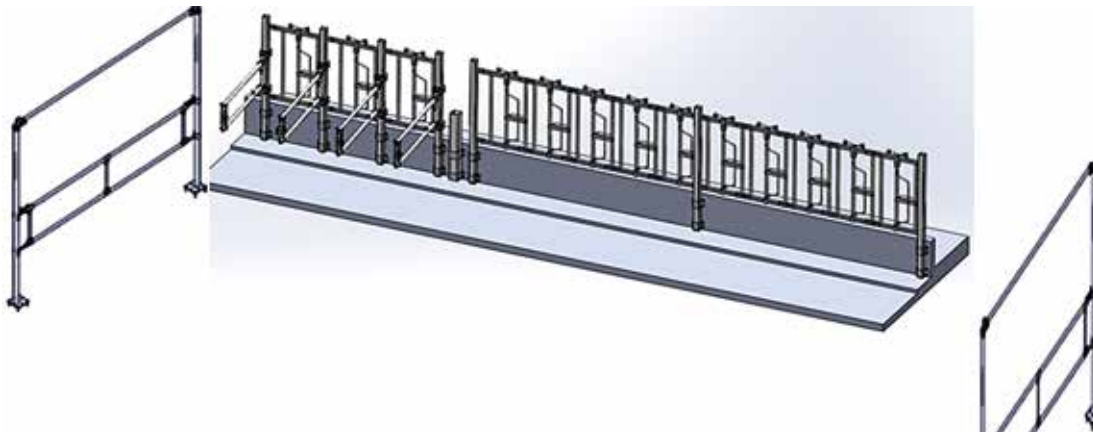

Taltiointimaksun palautus

Tuotosseurantaan tai emotarkkailuun kuuluville asiakkaille palautetaan 0,49 euroa aloitussiemennystä kohden. Palautuksen saa aina kaikista Faban seminologioiden tekemistä aloitussiemennyksistä. Tilasiementäjien tekemistä aloituksista sen saa, mikäli tila on aktivoitunut jonkin siemennystietopaketeista. Laaja-paketin aloituskohtaiseksi hinnaksi jää näin vain 0,55 euroa! Palautukset hoidetaan kevään aikana pakettimaksujen yhteydessä.

Faban hoitokalusteet

Älä odota – anna lehmän odottaa

22.00 Heatime hälyttää. Aktiivisuus on huipussa ja märehminen on laskenut ➡ kiima.

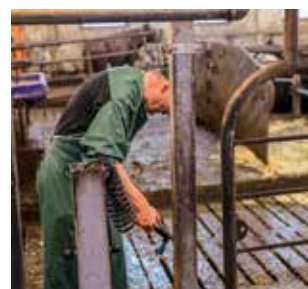
22.15 siemennystilaus FabaMobiililla.

7.15 siemennettävien ja tiineystarkastettavien erottelu nostoportin taakse. Hyvä on odotellessa, kun on ruokaa, vettä ja makuupaikka.

10.10 seminologi saapuu yksinsiemennyskäynnille. Hoitoparsi työasentoon, saappaiden pesu ja houkutusrehulla siemennettävä parteen kiinni. Pesupisteen tolppa kääntyy sivulle ja näin syntyy kätevä kulkuaukko!

Siemennys, lehmä vapaaksi ja hoitoparren aidat ylös parkkiin.

10.25 emännältä kiitokset. Leipomukset lasten kanssa jatkuvat.

Oletko jo kokeillut DNA-korvamerkkejä?

Saat samalla kerralla otettua genominäytteen ja laitettua korvamerkin. Ei enää erillistä näytteenottoa, joten säästät aikaa, vaivaa, ja näytteet tulevat otettua ajoissa.

DNA-merkit ja –merkkipihdit nyt kampanjahinnoilla 30.6.2017 asti:

- DNA-merkkipihdit 16 € (+alv). Tilaus Faban verkkokaupasta
- DNA-merkki e-apumerkillä 4,75 € (+alv). Tilaus Minun Maatilani –ohjelmalla

www.faba.fi/tarvikkeet

